

18.6.2014

Opetushallitus
PL 380
00531 HELSINKI

Viite: Lausuntopyyntö 5.5.2014 38/421/2014

EHDOTUS KALATALOUDEN PERUSTUTKINNON PERUSTEIKSI 2014

Elintarviketeollisuusliitto ry:n Kalateollisuusyhdistys kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ehdotuksesta kalatalouden perustutkinnon perusteiksi.

Kalateollisuusyhdistys keskittyy lausunnossaan kommentoimaan kalanjalostuksen ja osin kalakaupan osioita sekä niitä tukevia tutkinnon osia. Tällaisia ovat erityisesti seuraavat:

- 2.1.3 Kalastustuotteiden käsittely ja –jalostus
- 2.4.1 Kalanjalostuksessa ja kalakaupassa toimiminen
- 2.6.2 Tuotekehitys ja laadunhallinta
- 2.6.4 Yritystoiminta ja markkinointi

Ammattikalastusta ja kalanviljelyä koskevat osiot on sen sijaan rajattu lausunnon ulkopuolelle. Yhdistys pitää kuitenkin tärkeänä, että myös alkutuotannon osaamisen kehittämiseen liittyvät tutkinnon osiot ovat ajantasaiset ja turvaavat edellytykset ko. tehtävissä vaadittavalle osaamiselle. Alkutuotantoon liittyvän ammattitaidon kehittäminen sekä osaamisen jatkuvuuden turvaaminen varmistavat omalta osaltaan lähtökohdat määrällään ja laadultaan kilpailukykyisen kotimaisen raaka-aineen saatavuudelle jatkojalostukseen. Täten myös tutkinnon näissä osissa tulisi huomioida koko arvoketjun näkökulma, jotta yhteys lopputuotteeseen ja kuluttajaan on johdonmukaisesti mukana läpi elinkeinokalatalouden eri osaamisalueisiin liittyvän koulutuksen.

Luonnoksessa esitetyt kalatalouden perustutkinnon perusteet ovat varsin kattavat ja melko yksityiskohtaisetkin. Täten hallittava kokonaisuus on mittava, mikä saattaa osaltaan asettaa haasteita painotuksiin tutkinnon eri osa-alueiden välillä. On tärkeää varmistaa, että opiskelija osaa hahmottaa tutkintokokonaisuuden kannalta suuremmat ja pienemmät osakokonaisuudet. Tässä yhteydessä on hyvä huomioida, että ammatinharjoittamiseen liittyvä lakisääteinen ja muu tietopohja on laaja ja osin melko usein sisällöltään muuttuva. Esimerkiksi lainsäädännön vaatimusten osalta ajankohtaisen pääasiallisen substanssin hallinnan ohella on tärkeää, että opiskelija ymmärtää ja tietää miksi ja miten päivitettyä tai muuta mahdollista lisätietoa voi kuhunkin asiaan liittyen hakea.

Arviointikriteerien luokitusperuste mm. oma-aloitteisuuteen, itsenäiseen työskentelyyn sekä hankittujen taitojen soveltamiseen liittyen vaikuttaa toimivalta tavalla arvioida tutkinnon perusteiden omaksumista ja hallintaa. Moninaiset ja osin melko yksityiskohtaiset perusteet huomioiden tutkintoa suorittaessa tulee osaamisen arvioinnissa turvata tasapuolisuus eri perusteiden sekä niihin liittyvien tarkempien kriteerien välillä. On hyvä, että tutkintoon sisältyy riittävästi osaamisen kartuttamista työssä oppimisessa; tämä tukee käytännön taitojen kehittämistä tutkinnon teoriapainotteisiin osioihin perustuen.

Yksityiskohtaisena huomiona yhdistys kommentoi perustutkinnon liitettä 1, jossa on esitetty kalatalousalan kuvaus ja arvoperusta sekä perustutkinnon tavoitteet. Liitteessä keskitytään pitkälti kuvaamaan kalatalousalaa ja sen osaamistarpeita melko yksityis-

18.6.2014

kohtaisestikin kalastusmatkailun ja sen tarjoamien liiketoimintamahdollisuuksien näkökulmasta.

Liitteestä puuttuu kuitenkin vastaavalla tavalla kuvattuna elintarvikealan näkökulma ja siihen liittyvät elinkeinokalatalouden osaamiseen perustuvat mahdollisuudet kasvattaa ja kehittää ruokaketjun toimintaa ja kilpailukykyä. Kalaraaka-aineeseen perustuvien elintarvikkeiden tuotanto on osa suomalaista elintarvikeketjua ja siinä toimivien henkilöiden osaamisella ja ammattitaidolla on suuri merkitys kalatuotteiden menekille ja täten sekä kansantaloudelle että -terveydelle. Elinkeinokalatalouden arvoketjun toimijat takaavat sen, että kuluttajille on tarjolla monipuolinen valikoima maukkaita kalatuotteita, jotka on valmistettu valvotuissa olosuhteissa hygieni- ja muut lainsäädännön vaatimukset täyttäen. Osaavaa ja ammattitaitoista henkilöstöä tarvitaan elämyspalveluiden tuottamisen ohella sekä kalanjalostukseen että -kauppaan kalaan perustuvan elintarviketuotannon varmistamiseksi ja siihen liittyvien liiketoimintamahdollisuuksien jatko kehittämiseksi.

Yhteenvedona yhdistys toteaa, että esitetyt kriteerit muodostavat kattavan ja hyvän osaamis pohjan kalatuotteiden jalostuksessa toimiville henkilöille. Kuten jo edellä todettiin, perusteiden moninaisuudesta johtuen on tärkeää turvata myös niihin liittyvän arvioinnin tasapuolisuus eri osa-alueiden ja tasojen (ts. suuret kokonaisuudet ja pienemmät yksityiskohdat) välillä. Yhdistys toivoo lisäksi, että perusteita ollaan valmiita kehittämään joustavasti myös jatkossa niiden soveltamisesta saadun käytännön kokemuksen perusteella, jotta osaavan työvoiman saatavuus alalle turvataan myös jatkossa.

Kunnioitavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry
Kalateollisuusyhdistys

Anna Vainikainen
Asiamies